

Investera i barns hälsa

Recension av boken: *Investera i barns hälsa*
 Bokens författare: Sven Bremberg och Lilly Eriksson (red)
 Gothia Förlag, Stockholm 2010

Med titeln markerar författarna att de skattemedel vi lägger ned på barns hälsa och utveckling inte ger omedelbar avkastning utan måste ses som en investering på sikt. En bärande idé i boken är att just därför att vi satsar stora resurser på utbildning och vård av barn måste det göras med bra och vetenskapligt grundade metoder. Denna bok präglas således av en mycket grundlig och vetenskaplig genomgång av barns hälsoutveckling och vilka faktorer som påverkar den. Trots den vetenskapliga ansatsen är den skriven på ett pedagogiskt och lättfattligt sätt, och bör vara väl lämpad för den ganska breda målgrupp som avses: Personal, planerare och förtroendevalda inom förskola, skola, vård och omsorg.

I de inledande kapitlen ges en grundlig beskrivning av barns hälsoutveckling, och vilka faktorer som påverkar den. Ansatsen är bred och imponerande tvärvetenskaplig, och folkhälsoerspektivet är tydligt: Generella insatser är bättre än riktade. Barn påverkas mer av omgivningen och av föräldrars vanor än av vad de lär sig genom ”upplysning”.

Ett antal mer specifika kapitel följer som tar upp psykiska problem, familjemiljön i olika åldrar, förskola, skola, fritid. Kapitlen är gediget underbyggda av vetenskapliga studier, bitvis nästan stadig uppräknings av olika försök och

studier. Men helheten är imponerande och varje kapitel avslutas med en tydlig och välbalanserad sammanfattning, som gör att man lätt får en överblick över bokens huvudbudskap.

Kapitlet ”Övergång från skola till arbete” är viktigt, eftersom det behandlar den höga förekomsten psykisk ohälsa bland unga vuxna, och ger värdefulla inblickar i problemen med de ökade kraven på utbildning i dagens arbetsmarknad samtidigt som många inte klarar de gymnasieutbildningar som alla förväntas genomgå. Dessvärre är detta kapitel väl summariskt i förhållande till vad författarna tidigare skrivit i ämnet. Dessutom är det lite missvisande statistik att visa ett diagram som visar att Sverige ligger högst i Europa när det gäller arbetslöshet i åldern 15-24 år i förhållande till arbetslöshet i åldrarna över, och hävda att ”i inget annat land inom EU är ungdomar mer missgynnade än i Sverige”. Visst, ungdomsarbetslösheten i Sverige är oacceptabelt hög, men det finns länder i Europa där den är 40 % och högre.

De avslutande kapitlen behandlar systematiskt folkhälsoarbete mer generellt, vilka data och analyser som behövs, hur man utvärderar och implementerar nya metoder. Dessa kapitel kan möjligen upplevas lite kokbokaktiga, och mindre engagerande än andra i boken. De knyter dock ihop boken

recensioner

på ett värdefullt sätt: Om man vill investera i barns hälsa kan man inte ta genvägar.

En i skrivande stund pågående debatt om läsplattor i en Stockholmskola visar hur lätt debatten om ungas hälsa och utveckling hamnar i klichéer. Den enda vägen framåt är systematiskt arbete med kunskapsbaserade metoder. Denna bok kan säkert bidra till att minska klichéerna om vad som är bra och dåligt för barns hälsa och utveckling, och istället stimulera till systematiskt kunskapssökande.

Peter Allebeck

Professor i socialmedicin
Karolinska institutet